

Monnickendam, 04 juni 2026

Raadsnummer: 175-274

Zaaknummer: 145663

Portefeuillehouder: Marian van der Weele

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: artikel 2.4, van de Omgevingswet, juncto artikel 2.3, Verordening Fysieke Leefomgeving Waterland 2021

Aan de Raad

Onderwerp:

1. Besluiten de Joodse begraafplaats in Monnickendam als gemeentelijk monument aan te wijzen op grond van artikel 2.3 van de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Waterland 2021.

Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het besluit tot aanwijzen van een gemeentelijk monument onderdeel van de regels over de fysieke leefomgeving, dat valt onder het Omgevingsplan. Op grond van artikel 2.4 van de Omgevingswet en artikel 2.3 van de Verordening Fysieke Leefomgeving Waterland 2021 valt dit onder raadsbevoegdheid.

Het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK) heeft verzocht om de Joodse begraafplaats in Monnickendam aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De begraafplaats ligt op een restant van de vestingwal en wordt deels omgeven door een baksteenmuur en restanten van de oude stadsmuur nabij Niesenoortsburgwal en het Zuideinde. De begraafplaats is aangelegd in 1677. In totaal telt de begraafplaats 39 grafmonumenten, waarvan drie nog uit deze eeuw. De grafmonumenten vertonen eigenschappen die passen bij een Asjkenazische begraafplaats, in het bijzonder Hebreeuwse teksten en smalle steles van Belgisch hardsteen. De begraafplaats is geaccidenteerd, met het oudste en hoogste deel gelegen tegen de restanten van de oude stadsmuur, waarna de begraafplaats naar het zuidwesten toe afloopt richting de stadsgracht. Sporen van begrafenissen voor 1820 zijn er niet op de begraafplaats, wat doet vermoeden dat de begraafplaats aan de noordoostzijde ooit is opgehoogd om in een tweede laag te kunnen begraven. Op de begraafplaats kan nog steeds begraven worden.

Argumenten

- 1.1 *Door een onafhankelijke erfgoedadviesbureau Bureau Funeralia is een redengevende beschrijving opgesteld*
Uit deze uitgebreide redengevende beschrijving blijkt dat Joodse begraafplaats in Monnickendam in aanmerking komt om als gemeentelijk monument te worden aangewezen.
- 1.2 *De begraafplaats is van cultuurhistorische waarde, architectuurhistorische waarde, sociaal-culturele waarde, en funerair-historische waarde voor Monnickendam en wijdere omgeving*

- 1.3 *De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Waterland adviseert de Joodse begraafplaats aan te wijzen tot gemeentelijk monument*
Zij acht de Joodse begraafplaats van bijzonder belang vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap en cultuurhistorische waarde. Dit baseert de commissie op het bijgevoegde cultuurhistorisch onderzoek.
- 1.4 *Ambtelijk wordt het verzoek positief beoordeeld*
De ambtelijke deskundigen op het gebied van groen, wegen, openbare verlichting en riolering hebben positief geadviseerd
- 1.5 *Stimulans voor onderhoud*
Monumentstatus zal leiden tot betere zorg, onderhoud en het behoud van de begraafplaats.

Kanttelingen

Geen

Communicatie

Met de publicatie van de agenda van de raadsvergadering en het raadsbesluit (na vaststelling daarvan), wordt de aanwijzing van de Joodse begraafplaats bekend gemaakt.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

1. 175-275 Conceptraadsbesluit
2. 175-276 Redengevende omschrijving
3. 175-276 Advies Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Waterland